

PhDr. Jindřich Fryč

nejvyšší státní tajemník

Praha 5. května 2025

Vážený pane doktore,

reaguji na Vaši žádost o stanovisko k problematice vztahu bezúhonnosti a služebního poměru související s odsouzením státního zaměstnance pro přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1 trestního zákoníku, za který byl státnímu zaměstnanci uložen peněžitý trest. V této souvislosti Vám v obecné rovině zasílám odpověď k Vaším dotazům, a to:

- 1) Jaký vliv by mělo zaplacení pravomocně uloženého peněžitého trestu na klientovu bezúhonnost ve smyslu § 25 odst. 2 zákona o státní službě?
- 2) Trval by v případě zaplacení pravomocně uloženého peněžitého trestu služební poměr klienta dle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě?

Ad 1) Předně je třeba uvést, že za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti, pokud odsouzení nebylo zahlazeno nebo pokud se na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen (srov. § 25 odst. 2 zákona o státní službě).

Na pachatele, kterému byl uložen peněžitý trest za jiný trestný čin než zvlášť závažný zločin, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno (srov. § 69 odst. 3 trestního zákoníku).

Z toho vyplývá, že vykonání (zaplacení) peněžitého trestu má na splnění předpokladu bezúhonnosti ve smyslu § 25 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 25 odst. 2 zákona o státní službě zásadní vliv, protože vykonáním (zaplacením) peněžitého trestu nastává ze zákona fikce neodsouzení a na pachatele se hledí, jako by nebyl odsouzen, a tudíž není vyloučena (z hlediska plnění předpokladu bezúhonnosti) jeho účast ve výběrovém řízení na přijetí do služebního poměru a obsazení služebního místa.

Ad 2) Služební poměr skončí ze zákona v případě, kdy byl státní zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti anebo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, dnem nabytí právní moci rozsudku [srov. § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě].

Rozsudek je pravomocný, a nestanoví-li trestní řád něco jiného, i vykonatelný, jestliže zákon proti němu odvolání nepřipouští, dále jestliže zákon sice proti němu připouští odvolání, avšak odvolání ve lhůtě podáno nebylo, oprávněné osoby se odvolání výslovně vzdaly nebo je výslovně vzaly zpět, nebo podané odvolání bylo zamítnuto (srov. § 139 odst. 1 trestního řádu).

Jakmile se stal vykonatelným rozsudek, podle něhož je odsouzený povinen zaplatit peněžitý trest, vyzve předseda senátu odsouzeného, aby jej zaplatil do jednoho měsíce, a upozorní ho, že jinak bude peněžitý trest vymáhán nebo přeměněn v trest odnětí svobody (srov. § 341 trestního řádu).

Se zohledněním výše uvedené právní úpravy lze učinit závěr, že v případě odsouzení státního zaměstnance pro přečin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti podle § 330 odst. 1 trestního zákoníku, skončí jeho služební poměr ze zákona dnem nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku, a to bez ohledu na to, že státnímu zaměstnanci byl uložen peněžitý trest, peněžitý trest byl vykonán (zaplacen) a na státního zaměstnance se hledí, jako by nebyl odsouzen. Tento závěr lze dovozovat z toho, že zákonodárce, jako důsledek (mj.) pravomocného odsouzení pro trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti, stanovil skončení služebního poměru přímo ze zákona, a to dnem nabytí právní moci rozsudku.

Z pohledu právní úpravy obsažené v zákoně o státní službě [v § 74 odst. 1 písm. a)] mám za to, že okamžik vykonání (zaplacení) peněžitého trestu je irelevantní, a to v případě, že by snad státní zaměstnanec ještě v den nabytí právní moci rozsudku uložený peněžitý trest uhradil. Při opačném přístupu by mohly vznikat nedůvodné rozdíly v přístupu ke státním zaměstnancům, neboť možnost úhrady předmětné částky může do značné míry záviset i na objektivních, na vůli státního zaměstnance nezávislých okolnostech (okamžik nabytí právní moci rozsudku a možnost provést ještě v tentýž den úhradu). V této souvislosti však nelze odhlédnout ani od právní úpravy stanovené v § 341 trestního řádu, která stanoví odsouzenému povinnost zaplatit peněžitý trest do jednoho měsíce od (doručení) výzvy soudu k zaplacení.

Na závěr uvádím, že Vámi zmiňované rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 Ads 222/2020 a sp. zn. 1 Ads 477/2020, podle kterých služební poměr státního zaměstnance skončí dnem nabytí právní moci rozsudku dokonce i v případě, že soud ve výroku o trestu odsuzujícího rozsudku upustil od potrestání podle § 46 trestního zákoníku, není (dle mého názoru) důvod nadále neakceptovat. Ačkoliv novelou zákona o státní službě provedenou zákonem č. 448/2024 Sb. byly s účinností dnem 1. ledna 2025 tzv. procesní odklony jako důvod pro skončení služebního poměru ze zákona vypuštěny, mělo by být zohledněno, že v trestním právu jsou procesní odklony koncipovány jako alternativní způsoby ukončení trestního řízení, u nichž ke splnění účelu trestního řízení není třeba trvat na rozhodnutí soudu o vině a trestu, a to na rozdíl od odsouzení, byť (pouze) k peněžitému trestu, kdy se po jeho vykonání (zaplacení) na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

S pozdravem

PhDr. Jindřich Fryč

